

UPPSALA
UNIVERSITET

SWEDES forskningsstrategi 2015-2018

Integrerad forskning om utbildning
för hållbar utveckling

SWEDES - Internationellt center för lärande för hållbar utveckling

Inledning

Det här dokumentet presenterar SWEDESs strategi för integrerad forskning om utbildning för hållbar utveckling (ESD) för 2015-2018.

SWEDESs forskningsledare är ansvarig för att implementera forskningsstrategin. Projektansvariga forskare rapporterar till forskningsledaren årligen inför verksamhetsrapport och programskrivningar, forskningsledaren rapporterar till föreståndaren. Strategin utgör underlag till fakulteten för utbildningsvetenskaper vid Uppsala universitets verksamhetsplan. Till implementeringen av forskningsstrategin knyts en årlig budget. Se SWEDESs verksamhetsplan och budget.

Uppsala Transdisciplinary Seminar in Education and Sustainable Development (TRUST) vid Uppsala universitet, Uppsala, och vid Campus Gotland, Visby, är SWEDESs högre forskningsseminarium.

SWEDES är som nationellt centrum integrerat med den svenska resursbasen inom ESD forskning. I SWEDES omedelbara närhet finns forskningsmiljön Studies of Meaning Making in Educational Discourses (SMED) vilken har producerat 30-talet doktorsavhandlingar, uppåt 100 artiklar i vetenskapliga tidskrifter och ett antal böcker på nationella och internationella förlag. Det internationella forskningsnätverket Environmental and Sustainability Education Research (ESER) är en annan viktig miljö liksom The Environmental Learning and Research Centre vid Rhodes University i Sydafrika, med flera internationella nätverk.

SWEDES ska bidra till att utveckla forskning som innebär en ökad förmåga för samhällsaktörer att förstå och hantera t.ex. klimatförändringar och dess konsekvenser, urbanisering, fattigdom och demokratifrågor. Detta genom att med integrerad internationell utbildningsvetenskaplig forskning skapa ny kunskap om omställningen till en hållbar samhällsutveckling som formell och informell lärandeprocess.

SWEDES ska ha en central uppgift som katalysator för nationell ESD forskning, samt bidra till den internationella ESD-forskningen.

SWEDES forskning ska fokusera på samhällsutmaningar som listas i Uppsala universitets och andra svenska lärosätens forskningsstrategier beträffande samhällsnytta och internationalisering med fokus på relationen mellan lärande och utbildning och hållbar utveckling.

Strategin relaterar till svenska universitets forskningsstrategier, internationella forskningsaktörers agendor samt Sveriges biståndspolitik och politiska mål för en hållbar global utveckling liksom till FNs globala hållbarhetsmålen (SDGs), FNs globala handlingsprogram för utbildning för hållbar utveckling (GAP) och regeringens UNESCO-strategi.

Mål

Ett övergripande mål med SWEDESs forskning är att kvalitetssäkra kapacitets- och policyutveckling inom utbildning för hållbar utveckling i Sveriges samarbetsländer.

SWEDES ska därför stödja partnerorganisationers möjlighet att utifrån forskning av hög kvalitet stärka sin förmåga att identifiera, formulera, implementera och utvärdera policyer, program och aktiviteter i formell och informell utbildning för hållbar utveckling.

Detta innebär även att SWEDES ska i samarbete med utvalda partnerorganisationer på lokal, nationell, regional, och global nivå kvalitetssäkra kunskapsproduktion och framtagandet av effektiva metoder och modeller inom formell och informell utbildning.

SWEDESD ska arbeta för att stimulera (upp)skalning av sådan ESD-forskning och forskningssamarbeten som visat sig vara av hög kvalitet och av värde för ESD-praktiker.

En central uppgift är därmed att utveckla strategiska program för integrerad utbildningsvetenskaplig forskning. Dessa program syftar till att skapa kunskap om relationen mellan utbildning, livslångt lärande och hållbar utveckling som kan stärka partnerorganisationernas möjlighet att utifrån forskningsresultat skapa politiska, ekonomiska och sociala förutsättningar för social rättvisa, ekonomisk jämlikhet, fattigdomsbekämpning och demokrati med hänsyn tagen till de ekologiska gränserna.

Genom att bygga vidare på befintlig svensk och internationell ESD-forskning, och annan relevant forskning inom fältet hållbar utveckling, ska SWEDESD kritiskt studera faktorer som styr och påverkar lärandet i och utanför skolan, inom olika samhällssektorer med såväl lokalt, regionalt som globalt fokus.

Forskningsinriktning

SWEDESD forskningsinriktning skall förstås mot bakgrund av UNESCO GAP on ESD och den svenska forskningstraditionen att utforska utbildning och lärande i relation till värderingsfrågor och demokrati. Detta innebär att frågor som rör värderingar, makt och demokratiska processer i genomförande- och utfallsleden skall vara genomgående centrala i SWEDESD forskning.

SWEDESD och partners ska tillsammans ta individuella ESD interventioner till lyckade resultat på lokala, regionala, nationella och global nivå där så är relevant. Det övergripande målet kan därmed också beskrivas som att utveckla integrerad ESD-forskning som också kan bidra till att utbildning och lärande för hållbar utveckling kan skalas från enstaka lyckade projekt till att positivt påverka FNs hållbarhetsmål såsom dessa konkretiseras på olika platser och på olika beslutsnivåer.

En integrerad forskning

Internationella och nationella forskningsaktörer som EU-kommissionen, International Social Science Council (ISSC), UNESCO och Vetenskapsrådet påvisar vikten av att skapa nya möjligheter för integrerad och kritisk forskning som kan bidra till en långsiktigt hållbar regional, nationell och global samhällsutveckling.

En integrerad ESD-forskning ska engagera och aktivera civila samhället, företagsvärlden, beslutsfattare och medborgare. SWEDESD ambition är att utvecklas till en plattform för internationell forskning med, snarare än för, dessa intressenter. SWEDESD integrerade forskningsprofil innebär därmed en ambition att skapa förutsättningar för, och i samarbete med internationella partners bedriva kollaborativ forskning. I och med detta ställer sig SWEDESD bakom International Social Science Councils (ISSC) definition av integrerad forskning som en gemensamt designad kunskapsproduktion över disciplin-, nations-, och sektorsgränser. En sådan forskning är:

Interdisciplinär. Den inkluderar och arbetar över alla disciplingränser och vetenskapsområden, vilket också ska innebära ett ökat samarbete med mastersstudenter, doktorander och unga forskare;

Transdisciplinär. Den samarbetar med många samhällsaktörer inklusive beslutsfattare, praktiker och representanter för det civila samhället; och

Global. Den arbetar med många socio-geografiska perspektiv och ansatser, inbegripande ”communities of practice” och kunskapstraditioner från olika sammanhang och platser.

Till detta lägger SWEDESD att dess forskning ska vara:

Strategisk. Den utsträckning, på vilken nivå och hur SWEDESD forskning ska vara inter- och transdisciplinär och global ska avgöras baserat på strategiska beslut mot bakgrund av lokalt och regionalt pressande hållbarhetsfrågor, adekvata policydokument och riktlinjer samt skalningspotential.

En transformativ forskning

Transformativ forskning syftar till att utifrån vetenskapliga teorier, metoder och kvalitetskriterier kritiskt studera ESD och åstadkomma förändringar i system såsom institutioner, infrastrukturer, normerande och rättsliga system, livsstilar, attityder och praktiker, policyer och maktrelationer.

SWEDESDs forskningsverksamhet ska således bidra till att accelerera positiva förändringar mot en hållbar samhällsutveckling såsom denna kan förstås med utgångspunkt tagen i hållbarhetsutmaningar på relevant nivå.

Detta innebär att SWEDESD ska stimulera och stötta forskning och utvecklingsprojekt som skapar sociala och tekniska innovationer för substantiell förändring där och då det behövs, på adekvat skala och inom relevant samhällssektor eller mellan sektorer.

SWEDESD forskning ska i detta avseende vara modig, nyfiken och promiskuös i det att den ska ske i samarbete med nya samarbetspartners för att förstå och effektivt hantera globala utmaningar såsom dessa också tar sig uttryck på lokal, regional och nationell nivå.

En stödjande forskningsenhet

SWEDESDs strategiska mål att vara en kapacitetshöjande enhet inom utbildning och hållbar utveckling återspeglas i forskningsstrategin. SWEDESD kommer successivt att minska antalet mindre projekt i egen regi och istället öka antalet större strategiska och kollaborativa forskningsprogram där SWEDESD kan utgöra huvudman eller vara ledande.

Inom ramen för detta ska SWEDESD tillsammans med internationella partners utveckla integrerade forskningsmetoder och därmed driva på kunskapsutvecklingen inom integrerad ESD-forskning.

Kvalitetssäkrad skalning av ESD

SWEDESD har av regeringen utsetts till att f om 2016 vara den svenska nationella fokuspunkten för FNs GAP för ESD. SWEDESD är också ordförande för handlingsområde tre inom GAP internationellt. Satsningen motiveras av att pilotprojekt ofta inte leder till genomgripande förändring inom målområdet:

...development interventions — projects, programs, policies — are all too often like small pebbles thrown into a big pond: they are limited in scale, short-lived, and therefore without lasting impact. (Wolfensohn et al. 2008, 2)

En central indikator för lyckad skalning av ESD projekt är att de är vetenskapligt kvalitetssäkrade. SWEDESD ska därför, i samarbete med internationella partners och med hänsyn tagen till ESD-forskning och skalningsforskning utveckla och i sin verksamhet integrera en processmodell för skalning av projekt, program och metoder och modeller för implementering av ESD i formella och informella sammanhang. En sådan modell är ett exempel på de sociala innovationer som idag krävs

av framgångsrik, effektiv och etiskt relevant och kritisk integrerad forskning om utbildning för hållbar utveckling.

Kommunikation och spridning

Kommunikations- och spridningsplaner får en allt starkare betydelse för nationella och internationella finansiärer och beslutsfattare vid kvalitetsbedömning av forskning. En väl utförd kommunikations- och spridningsstrategi underlättar också att forskningsverksamheten kritiskt granskas på grunder som hämtas utanför forskarsamhället.

SWEDESD ska därför utveckla en tydlig strategi för spridning och kommunikation i Sverige och internationellt som bygger på en transparent och dialogisk forskningsprocess med en effektiv och fri distribution av forskningsresultat, teorier, metoder och resultat i skilda och relevanta sammanhang och på olika policynivåer.

Arbetsplan

För att uppfylla forskningsstrategins mål planeras följande åtgärder:

1. Utveckla, sammanställa, kommunicera och sprida modeller för att kvalitetssäkra och därmed stärka skalningsmöjligheterna för integrerade ESD-projekt på praktiker- och policynivå i Sverige och internationellt. Detta uppfylls genom följande:
 - a. En katalog över forskningsbaserade modeller och metoder för formellt och informellt lärande, utbildning och institutionell förändring under (2016)
 - b. En mediastrategi för den integrerade forskningen (2015-2016)
2. Etablering av nya forskningssamarbeten i Sverige och internationellt inklusive kompetenshöjning av SWEDESDs personal. Detta uppfylls genom följande:
 - a. Medverkan i strategiska nätverk och konsortier (2015-)
 - b. Etablering inom nya forskningsfält med nya forskningsansökningar (2016-)
 - c. Vidareutveckling av för SWEDESD etablerade forskningsfält (2015-)
 - d. Anställning av disputerad GAP-koordinator och disputerad GAP-strateg. Medverkan som Horizon 2020 expert och Horizon 2020 forskningsetisk expert (forskningsledare). Produktion av en Licentiat avhandling. En ansökan om docentur och en ansökan om befordran till professor (2015-16)
 - e. Mentorsverksamhet där forskningsledaren stödjer forskningsansökningsprocessen (2015-)
 - f. Ökat internt samarbete mellan disputerad och odisputerad personal med stöd av forskningsledaren och föreståndaren (2015-)
3. Utveckla och etablera samarbeten med nya forskningsfinansiärer
4. Inom TRUST etablera en internationell forskargrupp med fokus på skalning av ESD-verksamhet; processer, strategier och innehåll. I detta ingår innovationsarbete av processmodell ReSolve Scaling Model, vars syfte är att stötta ESD GAP-aktörer i sitt skalningsarbete (2016-)
5. Strategiska ansökningar 2016 och 2017 för nya integrerade forskningsprogram.

Forskningsetik

SWEDESD forskning som rör komplexa hållbarhetsfrågor och som omfattar flera aktörer kräver forskningsetiska förfaranden som tar hänsyn till forskningens typ och avsikt och till maktrelationer och dissonanser i aktörers inställningar. Detta innebär också att SWEDESD betraktar höga forskningsetiska krav och ideal som ett av flera kvalitetskriterier för god integrerad ESD-forskning.

SWEDESD forskning involverar på olika sätt forskningspersoner (ofta sker interventionsforskning). Detta, och att transformativt lärande (utveckling) involverar potentiella moraliska dilemman, motstridiga intressen och konflikter mellan värdehierarkier som begränsas av sektoriella och disciplinära gränsdragningar, innebär att SWEDESD ska etablera en forskningsetisk styrprocess.

SWEDESD avser därför att inrätta en forskningsetisk arbetsgrupp under ledning av forskningsledaren med medlemmar från SWEDESD styrelse och internationella och nationella partners. Kommittén som ska säkerställa att olika nationella forskningsetiska normer för informerat samtycke, frivilligt deltagande, sekretess och integritet upprätthålls, ska kontinuerligt granska och bedöma etiska dilemman och värdehierarkiska konflikter enligt en omsorgsetisk procedur som tar fasta på olika länders forskningsetiska principer.

Alla projekt kommer att prövas av relevanta nationella etiska kommittéer och ska, så långt detta är möjligt, publiceras under open access.